

Dr. Barnóczki Péter* – Dr. Sárffy Katalin:**

Folyamatos a háború az online pénzügyi csalások ellen

Alig 5 hónap alatt 170 ezerszer villantak fel a leggyakrabban használt internetes keresőprogramon az MNB befektetővédelmi üzenetei. Ha valaki befektetéssel kapcsolatos kulcsszavakra keres, a jegybank figyelmeztetéseit már közvetlenül a jogosulatlanul működő befektetési szolgáltatók hirdetései mellett is megtalálja. A cél a szaporodó online csalási kísérletek megelőzése, a pénzügyi tudatosság növelése és a befektetések védelme. A gyors, extrém és kockázatmentes hozamot, a passzív jövedelmet vagy épp a „tőzsde titkait” kínáló kattintásvadász és agresszív reklámok mögötti „befektetési lehetőségek” súlyos kárt okozhatnak az óvatlan befektetőknek.

Passzív jövedelem alacsony kezdőtőkével! Mibe fektetnek a leggazdagabb emberek? Magas hozam, alacsony kockázat! Részesedjen Ön is magyar startupok sikereiből! Még a profi bankárok is elképedtek, amikor megtudták ezt a pénzügyi titkot! Ha csak 100 eurót fektetett volna be a Bitcoinba 2010-ben, akkor 75 millió eurós osztalékot élvezhetne! A legfontosabb tőzsdetitkok 2021-re!

Íme csak néhány a tipikus reklámszlogen közül, melyekkel a befektetések iránt érdeklődők nap mint nap találkozhatnak és amik sorozatosan akadnak fenn a Magyar Nemzeti Bank (MNB) piacfelügyeleti monitoringrendszerén.

Megfelelő pénzügyi ismeretekkel felvértezve értelemszerű, hogy nincs olyan legális befektetés, amivel – mint például az az MNB által nemrég tetten ért „szolgáltató” ajánlatában szerepelt – garantáltan és kockázatmentesen évente meg lehet duplázni a megtakarított pénzünket. A „kockázatmentes, legális, magas hozam” feltételekből egyszerre mindig maximum kettő lehet igaz.

A csábító hívószavak mögött sokszor megbújó átverés azonban nem mindenkinek magától értetődő. Miközben ma már elsősorban az internetről tájékozódunk, ezt nem mindenkinél követte az egészséges kételkedés kialakulása az online pénzügyi tartalmak megbízhatóságát illetően.

A jelenlegi alacsony hozamkörnyezet, a pandémia alatti megnőtt internethasználat és a fokozódó bizonytalanságérzet miatt sokan próbálnak a korábban megszokottaktól eltérő módokon is pénzt keresni. Jelentősen megnőtt így az internetes keresőportálokon a különböző befektetési lehetőségek iránti érdeklődés. Minden kereslet kitermeli a maga kínálatát – így van ez az online hirdetett befektetési lehetőségeknél is. Ahogy az élet bármely területén a legális és tisztességes szereplők farvizén felbukkannak csalárd, zavarosban halászó piaci szereplők, ugyanez jellemző a befektetések terén is.

Magyarországon a pénzügyi, befektetési stb. tevékenységek döntő része üzleti megbízhatósági, illetve befektetővédelmi okokból kifejezetten az MNB engedélyéhez kötött, vagy a jegybankhoz történő bejelentést követően végezhető. Ezek híján művelésük értelemszerűen jogosulatlan és tilos. A jogosulatlan tevékenység különösen veszélyes, mert e szolgáltatók az engedély megszerzésének előfeltételét jelentő szigorú személyi, tárgyi, informatikai, vagy éppen a tőkére vonatkozó követelményeknek sem felelnek meg. A pénzügyi tevékenységet jogosulatlanul végző szolgáltatók a pénzügyi közvetítőrendszerbe és a legális piaci szereplőkbe vetett bizalmat gyengíthetik meg. A jogosulatlan szolgáltatók ügyfeleire a befektetővédelmi rendszer sem terjed ki.

A jogosulatlan szereplők egy része „marketingguruként”, vállalkozásfejlesztési vagy tőzsdei kereskedési tanácsadóként – azaz az illegális befektetési szolgáltatásukat oktatásnak álcázva – kínálja termékeit, szolgáltatásait. Akkor is érdemes fokozott körültekintéssel eljárni, ha – különösen a közösségi médiában terjedő – reklámokban egy szolgáltató a gyors meggazdagodás, a munka nélkül

bármikinek kockázatmentesen elérhető passzív jövedelem receptjét kínálja, a kockázat nélküli tőzsdei kereskedés, a Wall Street, vagy úgy általában a „tőzsde titkának” felfedését ígéri.

Az MNB befektetővédelmi küldetése keretében, hivatalból figyeli az interneten megjelenő csalásnyilvánosság tartalmakat. Különbséget kell tenni ugyanakkor a büntetőjogi értelemben vett *csalás* és a *jogosulatlan pénzügyi tevékenység* között. Az online eszközökkel vagy bármilyen más módon elkövetett csalás bűncselekmény. Ennek során valaki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart, és ezzel kárt okoz. Ez tehát nem csak pénzügyi tevékenységhez kötődően (vagy annak álcázva) követhető el. A csalások felderítése, megakadályozása a nyomozó hatóság és nem az MNB feladata.

A jegybank mandátuma a jogosulatlanul végzett pénzügyi tevékenységekkel szembeni fellépésre terjed ki. Ez szintén bűncselekménynek minősül, azaz ilyen esetekben az MNB mellett a nyomozó hatóságnak is fel kell lépnie.

A befektetés céljából átvett pénzeket a jogosulatlan szolgáltatónak a jogszabályok szerint hiánytalanul vissza kell fizetnie. Ha ezt megteszi, és a befektetőket nem éri kár, akkor a jogosulatlan szereplő az MNB által kiszabott piacfelügyeleti bírságon felül „csak” 3 év letöltendő szabadságvesztést kockáztat. Ilyenkor büntetőjogi értelemben tehát nem éri kár a befektetőket, e tényállás „csupán” a pénzügyi tevékenység adminisztratív előfeltételek hiányában történő folytatását szankcionálja. Hatósági üldözése éppen a befektetők, fogyasztók későbbi károsodását hivatott megelőzni.

Ha azonban a befektetők nem kapják vissza a pénzüket, akkor már vagyon elleni bűncselekmények gyanúja merülhet fel. Utóbbinál – az MNB piacfelügyeleti bírságán felül – az okozott kár nagyságától is függően a büntetőeljárás végén már 10 év a kiszabható szabadságvesztés felső határa.

Az MNB ugyanakkor nem csupán a szigorúan véve a hatáskörébe tartozó jogosulatlan pénzügyi tevékenység gyanúja esetén, hanem a meggondolatlan befektetőkre veszélyt jelentő pénzügyi jellegű csalás terjedését észelve is tájékoztatja a nyilvánosságot honlapja [Figyelmeztetések](#) menüpontjában. A tájékoztatás óva int: az adott személy vagy szervezet nem jogosult pénzügyi tevékenység végzésére!

A hazai, [az MNB által kiadott figyelmeztetések](#) mellett a [Külföldi hatóságok figyelmeztetései](#) menüpontban valamennyi európai uniós pénzügyi felügyelet és jegybank ugyanilyen tartalmú figyelmeztetései jelennek meg. Külön olvashatók az MNB által kockázatosnak tartott (forex), illetve nem felügyelt befektetési formák (befektetési arany, karbon kredit, nyereségrészesedési jog, ICO, kriptovaluták, piramisjáték jegyeit mutató álkriptovalutás konstrukciók) leírásai is.

A leghatékonyabb megelőzés az, ha a befektetők már pénzüket átadása előtt tisztában vannak azzal, hogy lehetnek csaló szolgáltatók is az internetes hirdetések, tartalmak mögött és fel tudják ismerni, hogy egy piaci szereplő legálisan működik-e, avagy jogosulatlanul.

Elképzelhető, hogy sok olvasó e cikkhez is úgy jutott el, hogy internetes böngészőjében rákeresett a „befektetés”, „passzív jövedelem” „startup” vagy mondjuk a „Bitcoin” szavakra, és az írásban idézett szlogeneket azonosítva navigálta ide őket egy internetes keresőszoftver.

Az MNB ezért internetes tájékoztató kampányt folytat a befektetők pénzügyi ismereteinek növelésére és ennek keretében az itthon leggyakrabban használt internetes keresőprogram felületén honlapja [Figyelmeztetések](#) aloldalának meghatározott, a legújabb gyanús tevékenységekhez is igazított kulcsszavakra történő előre sorolásával harcol az internetes csalókkal szemben.

Cél, hogy akik befektetnék megtakarításaikat és ehhez interneten tájékozódni, az MNB honlapjával találkozzanak először, így az itt szerzett tudással felvértezve már kellő óvatossággal tudjanak dönteni befektetéseikről.

A fogyasztók keresései nyomán az MNB keresőszavas hirdetései 5 hónap alatt már 170 ezerszer jelentek meg. Ennek hatására az adott időszakban közel 11 ezerrel többen látogatták meg az MNB [Figyelmeztetések](#) aloldalát. Ez nem kis eredmény, hiszen az MNB-nek minden megjelenésért az összes többi hirdetővel meg kell megküzdenie. De minden megjelenés és kattintás csökkenti annak az esélyét, hogy valaki csalók áldozatává váljék.

Az MNB fenti tevékenységének különleges eredménye, hogy az így rendelkezésre álló analitikák – új információs forrásként – az eddig használt monitoring eszközökön túl bővítik a jogosulatlan tevékenységek felderítésére használt eszköztárat. Ez akár újabb piacfelügyeleti eljárásokat alapozhat meg.

Fontos, hogy befektetőként [felelősen döntsünk](#): ne engedjünk az irreális hozamok csábításának, ne hagyjuk magunkat megtéveszteni virtuális kimutatásokkal, ne dőljünk be a „csak itt, csak most, csak Önnek” jellegű ígéreteknek, vagy a drága sportkocsival érkező üzletkötőknek! Az exkluzív befektetési lehetőségekkel kapcsolatban legyünk mindig óvatosak! Ha felmerül bennünk a gyanú, hogy jogosulatlan szolgáltatóval állunk szemben, haladéktalanul [jelezzük azt az MNB-nek](#)! Befektetés előtt a jegybank honlapján ellenőrizzük, hogy nem [jogosulatlan szolgáltató](#)val állunk-e szemben. Ugyanitt elérhető a [legális piaci szereplők adatbázisa](#) is. Az MNB [ügyfélszolgálatán](#) és a megyeszékhelyeken működő [Pénzügyi Navigátor Tanácsadó Irodák](#)nál is előzetesen azonosítani lehet (telefonon, e-mailben stb.) e szolgáltatókat. Az MNB e témában [egyperces videót](#) és [oktatófilmet](#) is készített a fogyasztók tájékoztatására.

A szerzők az MNB tőkepiaci és fogyasztóvédelmi jogérvényesítési igazgatója és piacfelügyeleti jogérvényesítési jogásza***

„Szerkesztett formában megjelent a Világgazdaságban 2021. március 25-én.”